

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมประชาสงเคราะห์, ครบรอบ 44 ปี กรมประชาสงเคราะห์ กรุงเทพมหานคร
 สหมิตรออฟเซต, 2527.

_____, คำบรรยายสรุปเรื่องการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา
 (เอกสารโรเนียว) 2515.

ขจัดภัย บุรุษพัฒนา, ปัญหาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย พระนคร แพร่พิทยา 2515.

_____, ชาวเขา พระนคร แพร่พิทยา 2528.

คณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการกรม ชาวเขา
เผ่ากะเหรี่ยง กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์แผนที่ทหาร 2519.

คณะกรรมการปราบปรามยาเสพติดให้โทษ หนังสือที่ 923/2510 ลงวันที่ 13
 ธันวาคม 2510.

งามพิศ สัตย์สงวน, หลักมานุษยวิทยาวัฒนธรรม กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ธรรมสภา
 2538.

_____, ประสบการณ์วิจัยทางมานุษยวิทยาข้ามวัฒนธรรม กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2536.

งามพิศ สัตย์สงวน, การวิจัยทางมานุษยวิทยา, พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2536.

_____, หลักมานุษยวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2534.

_____, มานุษยวิทยากายภาพ วิวัฒนาการกายภาพและวัฒนธรรม.

พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬา, 2537.

จันทรบรูณ์ สุทธิ. การทำไร่เลื่อนลอยของชาวเขาทางภาคเหนือ วิทยานิพนธ์ สังคมวิทยา มหาวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

บุญช่วย ศรีสวัสดิ์, ชาวเขาในประเทศไทย พระนคร อมรการพิมพ์, 2506.

บรรพชา วีระชัย, สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2520.

ปฟ้าณี ฐิติวัฒนา, สังคมวิทยา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2530.

ผ่องพันธ์ มณีรัตน์, การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม กรุงเทพมหานคร
 โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2521.

ผจงจิตต์ อธิคมนันท์, การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม กรุงเทพมหานคร
 กิ่งจันทร์การพิมพ์ 2526.

ไพโรจน์ ลิตปรีชา, การวางแผนเพื่อพัฒนาประเทศไทย กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
 ศุภสภา 2515.

สารภี ศิลา, วิเชียร คชานันท์ “พิธีแต่งงานของกะเหรี่ยง” สถาบันวิจัยชาวเขา
กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย 2530.

เอกสารอื่น ๆ

ดรุฬสตรี สำราญวงศ์ “การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในชุมชนกะเหรี่ยง”
 วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2529.

ดรุฬสตรี สำราญวงศ์. การเปลี่ยนแปลงสังคมและวัฒนธรรมของชนเผ่ากะเหรี่ยงในประเทศไทย
 วิทยานิพนธ์ สังคมวิทยา มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.

ธีรพันธ์ ล.ทองคำ. “กิน” ในภาษามาลาบริ (ผีตอเหลือง) วารสารมนุษยศาสตร์.
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, ปีที่ 6, ฉบับ 2, 2526 หน้า 1-5.

นิพันธ์เวช สืบแสง. “ปัญหาการจัดกลุ่มเชื้อชาติของชาติผีตอเหลือง.” ข่าววารศุนย์ วิจัยชาวเขา
 ปีที่ 5, ฉบับที่ 2, 2524 หน้า 2-12.

วัชรา คลายนาท. สังคมวิทยา. วิทยาลัยครูสมเด็จเจ้าพระยา, กรุงเทพฯ ครั้งที่ 1 วัฒนาพานิช, 2530
 เมืองพล เมฆเมืองทอง. การเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจของคนเผ่ากะเหรี่ยง กรณีศึกษา โฉม
 จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยาลัยสงฆ์มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.

วิวัฒน์ พันธวุฒิยานนท์. “มาลาบรีคนเถื่อนชาวไร่หรือผู้อารยะ” สารคดี ปีที่ 7
 ฉบับที่ 80 ตุลาคม 2534 หน้า 129.

เรวดี ไชยทาน “พฤติกรรมผู้นำที่เป็นอุปสรรคและหรือส่งเสริมงานพัฒนาชุมชน”
 วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
 2523.

สุจิตรา ประยูรพิทักษ์ “การเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวทางสังคมของชาวเขาเผ่าเย้า บ้านผาเดื่อ
อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาสังคมวิทยา
บัณฑิต แผนกวิชาสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

สุธีร์ นนทะภา “ผลของการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ สำหรับชาวเขาที่มีต่อการเปลี่ยนแปลง
พฤติกรรมของสังคมชาวเขาเผ่าม้ง” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ,
2526.

ลิขิต วีระเวคิน, ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย พระนคร แพร่พิทยา 2521.

สุพัทธรา สุภาพ , สังคมวิทยา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2533.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ , หลักสังคมวิทยา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
2533.

สนิท สมัครการ , การเปลี่ยนแปลงทางสังคมกับการพัฒนาการของสังคม กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ 2525.

องค์การบริหารส่วนจังหวัด รวมเรื่องเมืองกาญจน์ กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์พิมพ์เนศ
2520.

บทความ

ประวิทย์ โฟธิอาศน์ “กะเหรี่ยง ความเปลี่ยนแปลงที่ห้ามมิได้” ข่าวสารศูนย์วิจัยชาวเขา
1 (มกราคม-มิถุนายน) 2524.

_____ , “กะเหรี่ยงกับประเพณีวัฒนธรรม” ข่าวสารศูนย์วิจัยชาวเขา ปีที่ 12 ฉบับที่ 3,4
กรกฎาคม-ธันวาคม 2531.

ไพโรจน์ เสริมพา “พิธีเรียกขวัญชาวกะเหรี่ยง” ข่าวสารศูนย์วิจัยชาวเขา ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 2523.

สุรศักดิ์ เพิ่มผล “มองบันดงบังจากอดีต ถึงปัจจุบัน” วารสารเดลิโทม์ ปีที่ 13 ฉบับที่ 3360
(8 มิถุนายน 2530) : 10.

สุรินทร์ ภูษจร . “รายงานเบื้องต้น กลุ่มสังคมล่าสัตว์ชนกลุ่มน้อยเผ่าผีตองเหลือง” ในประเทศไทย,
กรุงเทพฯ ฝ่ายวิชาการ กองพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติกรมศิลปากร

สรุปข้อมูลพื้นฐานชุดที่ 1 เป็นเชิงปริมาณของการจัดทำแผนแม่บท เพื่อการพัฒนาชุมชนสิ่งแวดล้อม ล้อม และควบคุมพืชเสพติดบนพื้นที่สูง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน (เอกสารโรเนียว)

ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา จังหวัดน่าน ธันวาคม 2536

สมภพ ลาขโรจน์ “ประวัติความเป็นมาของกะเหรี่ยง พ.ศ. 2393-2475” ข่าวสารศูนย์วิจัย ชาวเขาปีที่ 2 , (เมษายน-มิถุนายน) 2526.

_____ , “ความเชื่อเกี่ยวกับผี ขริญ และวิญญาณของกะเหรี่ยง” ข่าวสารศูนย์วิจัยปีที่ 4 ฉบับที่ 2 2523.

Belwood, Peter. Man's conquest of the Pacific,. Oxfore University Press, 1979.

Belwood, Peter. Man's Conquest of the Pacific, Oxfore University Press, 1979.

Benedict, Paul K. Austro-Thai Language and Culture with a Glossary of Roots ; HRAF press, 1975.

Benedict, Paul K Austro-Thai Language and Culture with a Glossary of Roots. HRAF press, 1975.

Bernatzik, H.A. and Bernatz. E. The Spirits of the Yellow Leaves. (Tr. from die Geister der ge;bern B;atter. 1938.) London : Robert Hale, 1958.

Bernazik, Hugo Adolf, The spirit of the Yellow Leaves, London : Robert Hale Ltd, 1951 P.89-167.

Bleakley , J.W. The Aborigines of Australia. Australia : The Jacaranca Press, 1961.

Boeles, J.J. Second Expedition to the Mrabri (Khon Pa), North of Thailand; J.S.S. Vol. II; Pt.2, 1963 P.157-160.

Bourke - Borrowes, D. “Further Notes on the Phi Tong Lu'ng”, J.S.S. Vol..XX; Pt.2; 1926 - 1927 , P.166-168.

Burridge, Kenelm, Encountering Aborigines; A case study : Anthropology an Australian Aboriginal; U.S.A Pergamon Press; 1973.

Carlisle, Richard. The Illustrated Encyclopedia of Mankind; Marshall Cavendish Ltd. 1978.

Chuakul, Wongstit and staff. A study of the Medicine plants or hergs my Mlabri, Thin, Khmu and Yao; will be published in this report, edited by Surin Pookajorn. (inpress), 1986.

- Diffloth, G. *The Wa Languages*, (Linguistics of the Tibeto Burman Area S.2), 1980.
- Dyen, I. *Language distribution and migration theory*, *Language* 32 1956, P. 611-627.
- Egerod, S. "An english-Mlabri basic vocabulary (preliminary version)", *Annual Newsletter of the Scandinavian Institute of Asian Studies*, No. 16, 1982, pp.14 - 20.
- _____. "The language of the Mlabri or Spirits of the Yellow Leaves : preliminary observations on its affiliation", Paper Presented at the 17 the International Conference on Sino-Tibetan Languages and Linguistics. 1984.
- Filbeck, D.L. "Mal (Thin). In W.A. Smalley (ed.). *Phoneme and Orthography : Language Planning in Ten Minority Languages of Thailand*", *Pacific Linguistics*, series C, No. 43, Canberra : Australian National University. 1976 pp. 239 - 258.
- _____. "Tin : a historical Study", *Pacific Linguistics Series B*, No. 49, 1978.
- Gorman, Chester F. "Excavation at Spirit Cave, North Thailand," *Asian Perspective*. Vol. XIII, 1970, P.81.
- _____. "The Hoabinhian and after : Subsistence pattern in Southeast Asian during the Late Pleistocene and Early Recent Periods." *World Archaeology*. Vol. 2; No. 3; 1971, P. 300-320.
- _____. "A priori models and Thai Prehistory : A reconsideration of the beginnings of agriculture in Southeast Asia," *Origins of Agriculture; Ninth I.C.A.E.S.*; Chicago; (Duplicated) , 1973.
- Glover, Ian C. "Settlements and mobility among the Hunters-Gatherers of Southeast Asia," In *Man, Settlement and Urganism*; Ed. P. Ucko, R. Tringham and G.W.Dimbleby; 1971; P. 157-164.
- _____. "The Hoabinhian : Hunter-Gatherers or early agriculturalists in South-East Asia?," In *Hunters, Gatherers and First Farmers Beyond Europe*; Ed. J.V.S. Megaw. Leicester University Press, 1977.
- Green, R.C. "Linguistic Subgrouping within Polynesia : the implications for Prehistoric settlement," *Journal of Polynesian Society*. 72, 1966, P.235-253.

- Hanh, Lothar and Siebenhuener, Michael. Explanatory Notes (Paleontology) on the Geological Maps of Northern and Western Thailand. Bundesanstalt fuer Geowissenschaften and Rohstoffe : Hannover, 1982.
- Hamilton, James. W. "Ban Hong" social Structure and Economy of Pwo Karen Village in Northern Thailand, (dotoral dissertation, University of Michigan. 1965.)
- Heekeren, H.R. Van. Prehistoric discoveries in Siam; proceeding of the Prehistoric Society. 1948 P.24 - 32.
- _____. "The Thai-Danish Prehistoric Expedition 1960 - 62," SAI-YOK. Vol. 1; Munksgaad : copenhagen, 1969.
- Heider, Karl G. "New Archaeological Discoveries in Kanchanaburi," J.S.S. Vol. XIV; No. 1, 1958, P. 62 - 70.
- Hilton, Peter. The Pwo Karen in Thailand of Northern Thailand A. Preliminary Report, (Chiangmai Tribal Research, 1969).
- Jackson, H. Edwin and Popper, Virginia "Coastal Hunter - gatherers : The Yahgan of Tierra del Fuego," The Archaeological correlates of Hunter gatherer Societies: Studies from the Ethnographic Record; Michaiagan Discussion in Anthropology Vol. 5 No. 1 and 2; Edited by F.E. Smileyd staff; 1980 , P. 40 - 61.
- Kerr, A.F.G. The Kha Tawng Lu'ng; J.S.S.;Vol XVIII; Pt. 2; 1924, P. 142 - 44.
- Lee, Richard Borshay The Kung San : Men Women, and work in a foraging Society; U.S.A. : Cambride University Presee, 1979
- Lertrit, Sawang Shell samples analysis from Hoabinhian excavation at Ban Kao area. BA. Thesis of Faculty of Archaeology (in Thai), 1985.
- Lindell, K., Svantesson, J.O. and Tayaninm D. "Phonology of Kammu dialects", Cahiers de Linguistique Asie Orientale 9, 1981, pp. 45 - 47.
- Lindell, K. "A vocabulary of the Yuan dialect of the Kammulanguage", Acta Orientalia 36, 1974, pp. 191 - 207.
- L. Thongkum, Theeraphan "The language of the Mlabri (Phi Tong Luang)," Science of

- Language, vol. V, Department of Linguistics, Chulalongkorn University, 1986.
- Malinowski, Bronislaw. The dynamics of Culture Change, New Haven Yale University Press. 1958.
- Matthews, John. A checklist of Hoabinhian sites excavation in Malaya 1860 - 1939
Singapore : Eastern University Press, 1961.
- _____. The Hoabinhian in Southeast Asia and Elsewhere; Ph. D. Thesis, Australian National University; (unpublished), 1964.
- _____. A review of the Hoabinhian in Indochina, Asian Perspective, Vol. IX; 1969
P. 86 - 95.
- Moore, Wilbert E. Social Change, prentice Hall, Newyork ; Holt Reinbert and Wuston, 1968.
- Na songkla, Bussaban, "Study of some Types of wild plants used by Mlabri," Journal of Genetic; Chulalongkorn University Press, 1984.
- Ngo The Phong Dome Archaeological Questions of the North Vietnam Coastal areas related the Austronesian or origin; University of Hanoi, 1985.
- Nimmanahaeminda, Kraisri and Julian Hartland-Swan. "Ecpedition to the "Khon Pa" or "Phi Tong Luang," J.S.S.; Vol. II; Pt. 2; 1962 P. 165 - 186.
- Nimmanahaeminda, K. "The mrabri language", Journal of the Siam Society vol. 51, pt. 2, 1963 pp. 179 - 184.
- Olsen, Marin E. The Process of Social Organization, Newyork : Holt Reinbert and Wuston, 1968
- Peralta, Jesus T. "Tau't Batu Studies," Monograph No.7 National Museum of Manila; Edited by Jesus T. Peralta; 1983; P. 73 - 179.
- Pham Huy Thong. Studies in Vietnam of Austronesian; University of Hanoi 1985.
- Pookajorn, Surin, Preliminary Report of Excavation of Khao Talu, Ment, and Petch Kula Caves in 1977; Silpakorn University Press; Vol. 1; No. 1 (in Thai), 1977.
- _____. The Results of Scientific Analysis of Excavations at Khao Talu, Ment and Petch

- Kuha Caves in 1977; Silpakorn University Press; Vol. 2; No. 2 (in Thai), 1979 A.
- _____. Preliminary Report of Excavation at Heap Cave in 1979 Silpakorn Press; Vol.2; No. 2 (in Thai), 1979 B.
- _____. Preliminary Report on the Phi Tong Luang; A Hunter-Gatherer Group in Thailand. Silpakorn University Press (in Thai), 1983.
- _____. The Hoabinhian of Mainland Southeast Asia : New data from the recent Thai excavation in The Ban Kao area; Thammasat University Press. 1984 (1).
- _____. The Ceramic Analysis of Hoabinhian pottery and the significance of their diagnostic traits; University of Otago Press. 1984 (2).
- _____. The Technological and Functional Morphology Analyses of the lithic tools from the Hoabinhian excavation at Ban Kao area; Silpakorn University Press, 1985.
- Premssirat, S., et al. Thai-English-Khmu dictionary. Bangkok : Southeast Asian Language Centre, Mahidol University, 1979.
- Pyraman, Kosum. "Fossil seeds found in the excavations at Ban Kao area." The Final Report of The Hoabinhian research Project in Thailand. Silpakorn University Press, 1985.
- Rischel, J. "Fieldwork on the Mlabri language : a preliminary sketch of its phonetics". Annual Report of the Institute of Phonetics, University of Copenhagen 16, 1982. pp. 247 - 255.
- Sackett, J. and Gausson, J. "Upper Palaeolithic habitation structures in the Southwest of France," Les Structures d 'Habitat au Paleolithic Superieur. Edited by A. Leroi-Gourhan; Coll. XIII; Ixe Congress; U.I.S.P.P. Nice; 1976, P. 55 - 83.
- Savantesson, J.O.Kammu. Phonology and Morphology. Travaux del'Instital de Luang 18. Lund ; Gleerup, 1983.
- Seidenfaden, Major E. "Further Notes about Chaubun," etc. J.S.S. Vol. XIII; Pt. 3; 1919, P. 47 - 53.
- _____. The Kha Tong Luang; J.S.S. Vol.XX; Pt. 1, 1926, P. 41 - 48.

- Sieverking, G.de G. "Excavation at Gua Cha; Kalantan," *Federation Museum Journal*.
Vol. 1 and 2; 1954, P. 75 - 129.
- Smalley, W.A. "Notes on Kraisri's and Bernatzik's word lists", *Journal of the Siam society*.
Vol. 51, pt. 2 pp. 189 - 201.
- Sorensen, Per. "The Thai-Danish Prehistoric Expedition", BAN-KAO; Vol. 2; Munkagaad;
Copenhagen, 1967.
- _____. "The Ongbah Cave and Its Fifth Drum; In *Early south east Asia*," ed. R.B.Smith;
Oxford University press; 1979, P. 79.
- Solheim, Wilhelm G. *Northern Thailand, Southeast Asia and World Prehistory Asian
Perspective*, Vol. XIII; 1970, P. 150.
- _____. "The Hoabinhian and Island Southeast Asia," *Proceedings the First Regional
Seminar on Southeast Asian Prehistory and Archaeology in 1972*; National
Museum of the Phillippines, Manila: 1974, P. 19 - 26.
- Srisavasdi, Boon Chuey, *The Hill Tribes of Siam*. Bangkok : Odian Store Press, 1963,
P. 189 - 195.
- Strauss, L.G. "Caves : a Palaeoanthropological resource," *World Archaeology* 4(3); 1979.
P. 331 - 339.
- Sueb Saeng, Nophatwej. "The Problem of Racial Group Classification of the Phi Tong
Luang," *The Journal of Hilltribes Research Center*, 1981.
- Svantesson, J.O. *Kammu Phonology and Morphology*. (Travaux del'Institut de Luang 18.)
Lund : Gleerup, 1983.
- Tan, Ha Van. "The Hoabinhian in the Context of Vietnam," *Vietnamese Studies*. Hanoi :
1979, P. 127 - 197.
- Thaw, U Auang, "The Neolithic culture of the Pandah Lin Cave," *Asian Perspective*.
Vol. XIV, 1971, P. 123 - 133.
- Thomas, D.D. and Headley , R.K. "More on Mon-Khmer subgrouping", *Lingua* 25. 1970,
pp. 398 - 418.
- Trier, Jesper. "The Khon Pa of Northern Thailand," *Current Anthropology* Vol. 22 No. 3;

- 1981, P. 291.
- Trier, J. "The Khon pa of northrn Thailand, an enigma", Current Anthropology vol. 22
pt. 3 pp. 291 - 293.
- Turnbul, Colin M. The Mbuti Pygmies C Change and Adaptation, New York : CBS college
Publishing, 1983.
- Turner, Victor, The Ritual Process. University of Chicago, 1970
- Wanadorn, Phra Winit, "Some Information concerning the Phi Tong Luang obtained
form a few resident of a village in the Nam Wa District, East of Nam," J.S.S.
Vol. XX; Pt. 2; P. 171 - 74 (1926 - 1927).
- Wannenburg, Alf. The Bushmen. May Flower Books, 1979.
- Yen, Donglas. E. "Hoabinhian Horticulture : The evidence and the question from northeast
Thailand," Sunda and Sahul : Prechistoric Studies in South east Asia, Melanesia
and Australia edited by J.Allen and staff. Academic Press, 1977.
- Young, Gordon. "The Hill Tribes of Northern Thailand," J.S.S Monograph No.1.
1974.
- Young, Oliver Gordon. "The Hill Tribes of Northern thailand : A Socio-Ethnological Report"
Bangkok : The Government of Thailand and the Cooperation of The United States
Operations Mission ot Thailand, 1961.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม
เรื่องระบบเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม
ของชนเผ่าเผ่าคองเหลืองในสังคมไทย

โปรดกาเครื่องหมายถูกหน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าถูกต้อง

1. เพศ

- () 1. ชาย
() 2. หญิง

2. สถานภาพ

- () 1. โสด
() 2. สมรส
() 3. หย่าร้าง

3. อายุ

- () 1. 1-10
() 2. 11-20
() 3. 21-30
() 4. 31-40
() 5. 41 ปีขึ้นไป

4. สมาชิกในครัวเรือน

- () 1. 1 - 2 คน
() 2. 2 - 3 คน
() 3. 3 - 4 คน
() 4. 4 คนขึ้นไป

5. อาชีพหลัก

- () 1. ทำไร่
- () 2. รับจ้าง

6. รายได้ต่อการทำงาน 1 ครั้ง

- () 1. แลกด้วยอาหาร เช่น หมู, ไข่
- () 2. แลกด้วยเสื้อผ้า
- () 3. แลกด้วยเงิน

7. รายได้ต่อเดือนเมื่อเทียบเฉลี่ยต่อครอบครัว

- () 1. 500 - 1,000 บาท
- () 2. 1,001 - 1,500 บาท
- () 3. เกินกว่า 1,500 บาท
- () 4. ไม่มีรายได้

8. การเคลื่อนย้ายในรอบเดือน

- () 1. 10 วัน
- () 2. 20 วัน
- () 3. 30 วัน

9. การเคลื่อนย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยของท่านกระทำเพราะ

- () 1. ความเชื่อที่ฝังติดตัวมา
- () 2. เคลื่อนย้ายตามแรงงาน
- () 3. เพราะการขาดแคลนอาหาร

10. ท่านได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐบาล

- () 1. นักศึกษา
- () 2. เจ้าหน้าที่ศูนย์สงเคราะห์ชาวเขา
- () 3. ผู้นำองค์กรท้องถิ่น เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

11. ท่านได้ติดต่อกับหมู่บ้านใกล้เคียงหรือไม่

- () 1. ติดต่อเขาด้วยกัน เช่น เผ่าม้ง
- () 2. ติดต่อชาวบ้านใกล้เคียงในบริเวณใกล้เคียง
- () 3. ไม่ได้ติดต่อกับชนเผ่าอื่น
- () 4. ติดต่อเป็นบางครั้งเมื่อต้องการความช่วยเหลือ

12. ท่านได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากหน่วยงานเอกชนหรือไม่

- () 1. จากหน่วยงานเอกชน
- () 2. จากนักบุญในคริสต์ศาสนา
- () 3. ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือ

13. เมื่อป่าไม้ที่ท่านอยู่อาศัยถูกทำลายลงมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของท่านหรือไม่

- () 1. ใช่
- () 2. ไม่แน่ใจ
- () 3. ไม่ใช่

14. ป่าไม้มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของท่าน ท่านคิดว่าการอนุรักษ์ป่าไม้เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อการคงอยู่ของตัวท่านเองด้วย

- () 1. เห็นด้วย
- () 2. ไม่แน่ใจ
- () 3. ไม่เห็นด้วย

15. เมื่อป่าไม้ถูกทำลายลง เป็นผลให้ชีวิตท่านต้องเปลี่ยนแปลง การประกอบอาชีพมารับจ้างทำงาน

- () 1. เห็นด้วย
- () 2. ไม่แน่ใจ
- () 3. ไม่เห็นด้วย

16. เมื่อป่าไม้ถูกทำลายลงจำนวนมาก พื้นที่ที่ท่านจะเคลื่อนย้ายไม่มีอีกต่อไปท่านจะสร้างบ้านลงหลักปักฐานหรือไม่

- () 1. สร้างลงหลักปักฐาน
- () 2. ไม่แน่ใจ
- () 3. ยังคิดไม่ได้ว่าจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด

17. การตัดไม้ทำลายป่า จะมีผลทำให้แหล่งน้ำที่มีอยู่ตามธรรมชาติหมดไป

- () 1. เห็นด้วย
- () 2. ไม่แน่ใจ
- () 3. ไม่เห็นด้วย

18. ท่านเคยอบรมสั่งสอนบุตรหลานของท่านให้หยุดยั้งการทำลายป่าไม้ แล้วหันมาอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมหรือไม่

- () 1. เคยกระทำ
- () 2. ไม่แน่ใจ
- () 3. ไม่เคยกระทำ

19. ที่ดินที่ท่านใช้เพาะปลูกมีความอุดมสมบูรณ์หรือไม่

- () 1. อุดมสมบูรณ์
- () 2. ไม่อุดมสมบูรณ์

20. เมื่อท่านได้รับจ้างให้ทำงานชิ้นใดชิ้นหนึ่งจะมีการแบ่งงานกันทำในกลุ่มของท่านโดยเน้นความสามัคคี

- () 1. ใช่
- () 2. ไม่แน่ใจ
- () 3. ไม่ใช่

21. แหล่งน้ำที่ท่านใช้อยู่มีจำนวนเพียงพอหรือไม่

- () 1. พอเพียง
- () 2. ไม่แน่ใจ
- () 3. ไม่เพียงพอ

22. การเปลี่ยนแปลงเครื่องแต่งกาย จากการนุ่งโอบไม่มาเป็นเสื้อผ้าที่ทันสมัย กางเกงยีนส์ เสื้อยืด เป็นสิ่งที่ท่านเห็นว่าสมควรหรือไม่

- () 1. เห็นว่าสมควร
- () 2. ไม่มีความเห็น
- () 3. เห็นว่าไม่สมควร

23. ท่านรู้จักวิธีปรุงอาหารและถนอมรักษาอาหารหรือไม่

- () 1. ทราบวิธีการ
- () 2. ไม่แน่ใจ
- () 3. ไม่ทราบวิธีการ

24. ท่านมีวิธีการอย่างไรหรือไม่ในการแต่งกาย

- () 1. มีพิธีกรรม
- () 2. ไม่แน่ใจ
- () 3. ไม่มีพิธีกรรม

25. มีการแต่งงานข้ามเผ่าพันธุ์หรือไม่ในชุมชนของท่าน

- () 1. มีการแต่งงานข้ามเผ่าพันธุ์
- () 2. ไม่แน่ใจ
- () 3. ไม่มีการแต่งงานข้ามเผ่าพันธุ์

26. การแต่งงานระหว่างเผ่าพันธุ์ที่แตกต่างกันและคนในเมืองเป็นการแลกเปลี่ยนผสมผสานวัฒนธรรม

- () 1. เห็นด้วย
- () 2. ไม่แน่ใจ
- () 3. ไม่มีความเห็น

27. การมีผิวเดียวเมียวเดียวเป็นสิ่งที่ปรากฏชัดในสังคมของท่าน

- () 1. เห็นด้วย
- () 2. ไม่แน่ใจ
- () 3. ไม่เห็นด้วย

28. การมีบุตรมากทำให้เกิดประโยชน์ทางด้านกรณีแรงงานในการทำงานเพิ่มขึ้นด้วย

- () 1. เห็นด้วย
- () 2. ไม่มีความเห็น
- () 3. ไม่เห็นด้วย

29. ท่านได้รู้จักวิธีการคุมกำเนิดและวางแผนครอบครัวหรือไม่

- () 1. เคยรับทราบ
- () 2. ไม่แน่ใจ
- () 3. ไม่เคยรับทราบ

30. สิ่งที่ท่านต้องการแลกเปลี่ยนกับชาวไทยพื้นราบใกล้เคียง

- () 1. เรียนรู้ภาษาพูด
- () 2. แบ่งปันอาหาร
- () 3. พัฒนาการดำรงชีวิตให้อยู่รอด

31. เมื่อบรรพบุรุษของท่านได้เสียชีวิตลงท่านได้ใช้วิธีการอย่างไรกับผู้เสียชีวิตนั้น

- () 1. ใช้วิธีฝังศพ
- () 2. ไม่แน่ใจ
- () 3. ใช้วิธีเผาศพ

32. เมื่อท่านเจ็บไข้ท่านใช้วิธีการรักษา

- () 1. ซึ่ยามาทานเอง
- () 2. ไม่รักษาปล่อยให้หายเองโดยธรรมชาติ
- () 3. ไปรักษาที่อนามัยสาธารณสุข
- () 4. รักษาโดยวิธีไสยศาสตร์

33. ท่านต้องการความช่วยเหลือจากรัฐบาลในเรื่องใดต่อไปนี้

- () 1. จัดเขตในกลุ่มชนเผ่าเผ่าต้องเหลืองอยู่อย่างอิสระ
- () 2. ต้องการให้รัฐพัฒนาอาชีพให้แก่มุ่ชนเผ่าเผ่าต้องเหลือง
- () 3. ต้องการถนนหนทางที่สะดวกสบาย
- () 4. ต้องการบัตรประชาชน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สังคมไทยประกอบไปด้วยชนหลายเผ่าพันธุ์ มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไป เป็นสังคมประเพณี (Tradical society) ในแต่ละเผ่าพันธุ์ก็มีวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีภาวะทางเศรษฐกิจแบบเลี้ยงตัวเอง (Self-sufficient Economic) การผลิตเพื่อบริโภคกันในสังคมเท่านั้น ทุกเผ่าพันธุ์สามารถผลิตสิ่งที่จำเป็นดำเนินชีวิตได้ครบถ้วน ไม่จำเป็นต้องพึ่งจากที่อื่น แต่หลังจากสนธิสัญญาเบาริ่ง พ.ศ. 2398 (Treaty of Friendsliyo and Commerec 1855) สังคมก็เริ่มเปลี่ยนแปลงเป็นสังคมสมัยใหม่ (Modern Society) กระแสวัฒนธรรมตะวันตก หลั่งไหลเข้าสู่สังคมระบบเศรษฐกิจแบบเลี้ยงตัวเองได้เปลี่ยนไปสู่ระบบการค้า (Commercial Economic) ย่อมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิธีการดำเนินชีวิต วิธีการผลิตในทุกเผ่าพันธุ์อย่างกว้างขวาง กล่าวคือแทนที่จะผลิตสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิตทุกชนิด ทั้งเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมในครัวเรือนหันไปสู่อะไรเพื่อการค้า แล้วสิ่งจำเป็นการดำเนินชีวิตบางอย่างจากชาติตะวันตก การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้มีผู้ให้ทรรศนะว่า เป็นจุดเริ่มต้นของการผลิตสินค้าแบบพึ่งพา (Pependent Commodity Production) สภาพเช่นนี้สังคมไทยกลายเป็นแหล่งวัตถุดิบ แหล่งระบายทุนและตลาดของประเทศตะวันตก สังคมไทยจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงแบบก้าวกระโดดมีผลกระทบทุกเผ่าพันธุ์มีอยู่ในสังคมไทย (การดี : 2532)

ในหลายเผ่าพันธุ์นี้ที่อยู่ในสังคมไทย ยังมีชนกลุ่มน้อยที่มีวัฒนธรรมที่ล้าหลังที่สุดอีกประมาณ 2- 3 เผ่าพันธุ์ ที่มีวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิต การดำเนินชีวิต สังคมและวัฒนธรรมแบบเก็บของป่าล่าสัตว์ (Hunting and Gathering Culture Society) คือ

1. ชาวเล หรือ ชวน้ำ เป็นชนกลุ่มน้อยที่มีวิถีชีวิตอยู่กับธรรมชาติ อาศัยอยู่ตามชายหาดของภาคใต้ และเกาะต่าง ๆ ที่มีมากที่สุดคือ เกาะลิปะเินหมู่เกาะตะลูดตา ปัจจุบันกำลังจะกลายเป็นสังคมเมืองหมดแล้ว

2. ชาไก หรือ เขม้ง ชาวไตทั่วไปเรียกว่า เงาะ อาศัยกระจัดกระจายในจังหวัดต่าง ๆ ของภาคใต้ คือ พัทลุง ตรัง สตูล ปัตตานี ยะลา ยังเป็นกลุ่มชนที่มีวิถีชีวิตวัฒนธรรมเก็บของป่าล่าสัตว์ไม่ค่อยพัฒนาทางวัตถุของสังคมเมือง

3. มาลาบรี หรือ ชนเผ่าคีตองเหลือง อาศัยกระจัดกระจายอยู่ภาคเหนือมีมากที่สุด บริเวณรอยต่อของจังหวัดแพร่-น่าน รัศมีประมาณ 30 กิโลเมตร ของ 2 จังหวัด

ประวัติความเป็นมาของชนเผ่าผีตองเหลือง

มาลาบรี หรือ มาราบรี (Mlabrior Mrabri) เป็นชนกลุ่มน้อยที่ยังมีวิถีชีวิต วัฒนธรรมเก็บของป่าล่าสัตว์ (Hunting and Gathering Culture) เป็นกลุ่มที่มีการเคลื่อนย้ายอยู่ตลอดเวลา อยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทย ชาวบ้านโดยทั่วไปเรียกชนกลุ่มนี้ว่าผีตองเหลือง (Phi Tong Luang)

คำว่า “ผีตองเหลือง” (Phi Tong Luang) เริ่มถูกใช้เป็นทางการจากนักวิชาการต่าง ๆ ที่เคยพบชนกลุ่มนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2469 เป็นต้นมาดังนี้

Mr. D. Bsurk-Borrowes (Borrowes:1926 : 27 : 167) : Pra Winit Wanadorn (Prawint 1926-27 : 171) Dr. Hugo Adolf Bernatzik (Bernatzik : 1958) Mr. Kraisri Nimmanhaeminada and Julian Hartland Swannc Kraisri & Hartland - Swann : 1926 : 165): Mr. Boochuey Srisavadi (Boochuey : 1963): Mr. J J Boeles and Staffs (Baeles: 1963): Mr. Gardan Young (Young : 1976 : 69 : คุณ นิพัทธเวช สืบแสง (นิพัทธเวช : 2524) คุณ เสรี ชมภูมิ่ง (เสรี : 2524) นอกจากนี้ยังถูกเรียกในชื่ออื่น ๆ อีกดังนี้

“ข้าตองเหลือง” Kha Tang Luang (Scidenfaden : 1926 : Kerr : 1924 หรือ “ยมบรี” (Yumbri)(Bernatzik 1958 : Coon : 1977) หรือ “มราบรี” (Mrabri or Mlabri) (Kraisri & Hartland - Swann : 1926 : Boeles : 1963; (Boochuey : 1963 ; Young : 1974 Trier: 1981 ; นิพัทธเวช: 2524) หรือ ชนกลุ่มนี้เรียกตัวเองว่า “คนป่า หรือ มลาบรี” นอกจากนี้ยังมีชื่ออื่น ๆ อีก เช่น ชาวเขม่ามั่ง เรียกพวกนี้ว่า ม้ากู่ (นิพัทธเวช : 2524 : 8) เป็นต้น

ที่มาของคำว่า “ผีตองเหลือง” เป็นชื่อเรียกของชาวบ้านภาคเหนือที่ใช้เรียกชนกลุ่มนี้มีพฤติกรรมร่อนหรือสืบเสาะแสวงหาแหล่งอาหาร โดยการล่าสัตว์ และเก็บพืชผลไม้ตามที่ต้องการ โดยการสร้างเพิงสำหรับเป็นที่อยู่อาศัยในระหว่างหาอาหาร เพิงที่จะสร้างจะมุงด้วยใบตอง หรือใบหวายชนิดหนึ่ง เมื่อที่อยู่นั้นมีอาหารไม่เพียงพอ ก็จะย้ายถิ่น ไปอยู่ที่อื่น เพื่อหาอาหารต่อไป มันเป็นความบังเอิญที่ว่า ชาวบ้านในแถบนั้นเคยพบพวกนี้ตั้งแต่เริ่มสร้างที่อยู่ และสังเกตว่า เมื่อใบตองเหลืองชนกลุ่มนี้จะย้ายบ้านหนีไป ประกอบด้วยกับชนกลุ่มนี้ ถ้าเจอชาวบ้านหรือชนกลุ่มอื่น ๆ ที่ไม่ไว้ใจก็หลบหนีทันทีชาวบ้านจึงเรียกชื่อพวกนี้ว่า “ผีตองเหลือง”

ชนเผ่า “ผีตองเหลือง” (Phi Tong Luang) จากการศึกษา นักวิจัยกลุ่มต่าง ๆ มีความเชื่อว่า พวกนี้เริ่มอพยพมาจากจังหวัดสาบะบุรี (Sayaburi Province) ของประเทศสาธารณประชาชนลาว เมื่อศตวรรษที่แล้ว และเริ่มมีการพบหลักฐานเกี่ยวกับชนกลุ่มนี้ ในบริเวณอำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ ในปี พ.ศ. 2462 อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย ในปี พ.ศ. 2467 คอยเวียงสระ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ และคอยช้าง ซึ่งอยู่ทางทิศ ตะวันออกของจังหวัดเชียงราย และอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน แต่ในปัจจุบันชนเผ่าผีตองเหลือง อาศัยอยู่กระจัดกระจายอยู่ตามหมู่บ้านต่าง ๆ ในเขตอำเภอเมือง อำเภอร่องควาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่ และอำเภอเมือง อำเภอเวียงสา อำเภอนาน้อย อำเภอปัว อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน บริเวณที่ชนเผ่าผีตองเหลือง อพยบแะมาพัก

ประจำคือ บริเวณบ้านบ่อหอย ห้วยแม่ลอน บ้านภูเต็ง ตำบลยาบหวานา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน และ ห้วยผามุม หรือ ห้วยห้อม บ้านบุญยืน ตำบลเวียงสา อำเภอร่องควาง จังหวัดแพร่ เพราะว่า ทรัพยากรทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมสภาพภูมิประเทศในแถบนี้ ยังพอจะมีอาหารที่ได้จากการล่าสัตว์เล็ก เช่น หนู ตัวอ่อน ตัวเลน ฯลฯ พืชผลไม้ป่า ที่พอหาได้เหลืออยู่บ้าง เป็นเขตปลอดภัย ไม่มี การสู้รบระหว่างทหารฝ่าย รัฐบาล และกลุ่มต่อต้านอื่น ๆ ที่สำคัญชนเผ่าม้งได้จ้างชนเผ่า ผีตองเหลือง ให้ทำไร่โดยให้หมู เป็นสิ่งตอบแทน ทำให้ชนเผ่าผีตองเหลืองพอที่จะมีชีวิตอยู่ได้ใน บริเวณนี้ดีกว่าเขตอื่น ๆ

ในอดีตชนเผ่าผีตองเหลือง เผ่าชนที่เร่ร่อนมีวิถีชีวิตเก็บของป่าล่าสัตว์ บริโภคของป่าซึ่งเป็น ทรัพยากรธรรมชาติ ไม่รู้จักการผลิตอาหาร มักจะอพยพไปตามแหล่งที่มีอาหารตามป่า จะไม่ พบปะกับคนภายนอก เท่าใดนัก นอกจากจำเป็น เช่น การแลกเปลี่ยนสินค้า ลักษณะการค้าเงียบ (Silent Trade) หรือการค้าใน

ปัจจุบันป่าไม้ถูกทำลายลงไปมาจาก 74% เหลือ 18% (ข้อมูลจากสำนักงานป่าไม้แพร่ 2538) ทำให้แหล่งอาหารที่ทำมาหากินตลอดจนที่อยู่อาศัยของชนเผ่าผีตองเหลืองถูกทำลายลงไป ด้วย มนุษย์โดยทั่วไปมีสัญชาตญาณเพื่อความอยู่รอด ชนเผ่าผีตองเหลืองเหมือนมนุษย์โดยทั่วไปก็ ต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ที่มี การเปลี่ยนแปลงเพื่อความอยู่รอด และการดำรงเผ่า พันธุ์ จึงต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เมื่อป่าไม้มีเหลือน้อยลง ที่พอมีอยู่ก็ไม่อุดมสมบูรณ์มาก พอที่จะให้อาหารแก่ชนเผ่าผีตองเหลืองได้มากดังแต่ก่อน ลักษณะเช่นนี้ทำให้ชนเผ่าผีตองเหลือง ต้องออกมาติดต่อกับสังคมภายนอกยิ่งขึ้น เปลี่ยนจากการล่าสัตว์เก็บของป่ามาเป็นการแลกเปลี่ยน แรงงานกับปัจจัย 4 กับชนเผ่าอื่น โดยที่ไม่สามารถทำเกษตรกรรมเพื่อตนเองได้ ยังมีความเชื่อว่า ผีตองเหลือง แม้ว่าชนเผ่าผีตองเหลือง ไม่ได้เร่ร่อนเหมือนแต่ก่อน แต่พวกเขาก็ยังไม่อยู่กับที่ลักษณะอยู่ เป็นหลักแหล่งอย่างถาวร ในบางครั้งไปรับจ้างชนเผ่าม้งระยะหนึ่ง ทำเสร็จหรือไม่เสร็จก็ตามก็จะ หนีไปรับจ้างรายอื่นต่อไป พวกเขาจะไม่อยู่เป็นหลักแหล่งจะไม่ยอมสร้างบ้านเรือนแบบถาวรเลย เพราะยังมีความฝังใจว่าผีตองเหลือง เป็นเหตุให้ถูกเอารัดเอาเปรียบ และอยู่ในสภาพที่ล้าหลังกว่าชน กลุ่มน้อยกลุ่มอื่นจะ ได้รับการสงเคราะห์จากภาครัฐและเอกชนคงทำได้ยาก

ชนเผ่าผีตองเหลืองยังคงยึดมั่นในความเชื่อเรื่องผีเป็นตัวกำหนดกฎเกณฑ์ควบคุมพฤติกรรมให้อยู่ในบรรทัดฐาน และขนบธรรมเนียมประเพณี หากมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นในลักษณะที่ เป็นการ “ผีตองเหลือง” ซึ่งชนเผ่าผีตองเหลืองเชื่อกันว่าจะทำให้โชคร้ายมาสู่พวกเขา พวกเขากลัวกันมาก ถึงกับจะต้องโยกย้ายหนีไปที่อื่น เมื่อผีตองเหลือง “ผี” โกรธจะส่ง เสือ งูพิษ ช้างมาทำร้าย ยังมีอีกหลาย อย่างที่ชนเผ่าผีตองเหลือง เชื่อว่าเป็นการผีตองเหลืองเขาไม่สามารถอธิบายให้คนภายนอกรู้ได้ทั้งหมด ชน เผ่าผีตองเหลืองรักสันโดษเมื่อเกิดปัญหาต่าง ๆ การขัดแย้ง เกิดความโกรธจะแก้ปัญหาคด้วยการหนี เช่น ผัวเมียโกรธหรือผิดใจกันจะด้วยเรื่องอะไรก็ตาม เมียจะหนีผัวไปหาพ่อแม่พี่น้องของตน หรือ ไม่พอใจนายจ้างไม่ทำตามความต้องการของตน เขาโกรธและจะหนีไป

ชนเผ่าเผ็ดต้องเหลืองสามัคคีกันให้ความสำคัญกับกลุ่มมากกว่าส่วนตัว ถิ่นญาติพี่น้องเป็นใหญ่ ถ้าพ่อแม่ญาติพี่น้องไปรับจ้างคนอื่นในการทำไร่ พื้นที่กว้างขวางมากทำไม่ไหว เขาจะเริ่มเรียกญาติไปช่วย ซึ่งต้องไปทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ตกลงกันกับนายจ้างมาก่อน และทำไปจะไม่ได้สิ่งของตอบแทน และบางครั้งรับจ้างคนอื่นอยู่แล้ว รับจ้างเป็นหมูเป็นสัตว์ของจากนายจ้างอื่นมาแล้ว งานของตัวเองยังไม่เสร็จ เมื่อถูกญาติผู้ใหญ่เรียกจะไปทันที ผู้ถูกเรียกจะปฏิเสธไม่ได้

อุปนิสัยชนเผ่าเผ็ดต้องเหลือง ที่เคยใช้ชีวิตกับธรรมชาติอพยพเคลื่อนย้ายไปหาแหล่งอาหารในป่าแบบดั้งเดิมเก็บของป่าล่าสัตว์ ในสายตาชาวเขาเผ่าอื่น เช่นม้งและชาวยุโรปโดยทั่วไปเห็นว่าขี้เกียจ เกิดการเบียดเบียนเขาอาจหนีไปเลย ๆ ก็ได้ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ตั้งใจจะหนี แต่ไปไม่กลับ บางครั้งก็จะทิ้งงานที่รับจ้างไว้ แล้วไปนายจ้างคนใหม่หรือญาติผู้ใหญ่

จากการบอกเล่าของนายบุญยืน สุขเสนห์ เล่าให้ฟังว่า ชนเผ่าเผ็ดต้องเหลืองชอบของป่า ไม่ว่าจะเป็นพืชหรือสัตว์ป่าต่าง ๆ เช่น ชนเผ่าเผ็ดต้องเหลืองที่อยู่บ้านบุญยืน ทางคณะสอนศาสนา จะมีอาหารให้เลือกหลายอย่าง เช่น เนื้อ หมู ปลาทุ ปลาสด ฯลฯ ชนเผ่าเผ็ดต้องเหลืองยังชอบล่าสัตว์ หาสัตว์ป่า อยู่เสมอ ๆ ทำงานหนักตั้งแต่เช้าจนค่ำ เหนื่อยมากก็ตาม พอดกกลางคืน พวกผู้ชายชอบออกไปล่าสัตว์เล็ก ๆ เหตุการณ์ เช่นนี้เกิดขึ้นเสมอ ๆ อาหารที่ชนเผ่าเผ็ดต้องเหลืองชอบมาก คือน้ำผึ้งป่า

ทางคณะสอนศาสนา สังกัดมา 3-4 ปีแล้ว เมื่อถึงหน้าแล้ง (ระหว่าง เดือนกุมภาพันธ์-เดือนเมษายน) ชนเผ่าเผ็ดต้องเหลืองมักจะหนีงานเพื่อเสาะหาน้ำผึ้งป่า ในขณะที่จะเข้าหาน้ำผึ้งนั้น เขาจะไม่บอกให้คนภายนอกทราบเลยว่าเขาจะไปหาน้ำผึ้ง เขาจะไปหาน้ำผึ้งซึ่งยังพิสูจน์ไม่ได้ว่าเกี่ยวกับความเชื่อหรือไม่ สันนิษฐานว่าการเสาะหาน้ำผึ้ง น่าจะเกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องของผีด้วย จึงไม่บอกให้คนภายนอกทราบ มิฉะนั้นผีจะรู้ด้วยทำให้หาน้ำผึ้งไม่ได้ เช่นครั้งหนึ่งนายน้อยเป็นชนเผ่าเผ็ดต้องเหลือง เข้าป่าไปหาน้ำผึ้ง ได้รังผึ้งจำนวนมาก มาแบ่งให้หมอสอนศาสนาบ้างนำมาทำน้ำผึ้งและรังผึ้ง ในรังผึ้งบางรังยังมีตัวผึ้งติดอยู่ 4-5 ตัว คณะสอนศาสนากลัวผึ้งจะต่อยก็เลยจะบีบผึ้งเหล่านั้น แต่นายน้อยห้ามไว้ไม่ให้ฆ่า โดยบอกว่าถ้าฆ่าผึ้งแล้ว โอกาสต่อไปคงจะหาผึ้งไม่ได้อีกแล้ว เพราะทำผิดผี

ชนเผ่าเผ็ดต้องเหลืองชอบเปลี่ยนที่อยู่ไปเรื่อย ๆ เพราะลักษณะสังคมและวัฒนธรรมเก็บของป่าล่าสัตว์ อพยพย้ายที่อยู่อาศัยไปตามแหล่งอาหารจนเกิดความเคยชิน เปลี่ยนที่อยู่ไปเรื่อย ๆ อาจจะมีสาเหตุหลายประการเป็นเหตุให้ไม่มีความมั่นคงในชีวิต มีความรู้สึกที่ไม่อยากจำใจอยู่กับที่นาน ๆ อยากจะย้ายไปเรื่อย ๆ และการที่ชนกลุ่มนี้ย้ายบ่อย ๆ ก็เลยเกิดความไม่ประเพณีวัฒนธรรม เป็นที่เชื่อถือด้วยทั่วไปว่า ชนเผ่าเผ็ดต้องเหลืองจะย้ายที่อยู่ในระยะเวลาใกล้เคียงกันดูได้จากใบไม้ที่มุงหลังคาพอเหลืองก็จะย้ายที่อยู่เท่าที่สังเกตชนเผ่าเผ็ดต้องเหลืองที่บ้านบุญยืน แต่ละครอบครัวจะอยู่ไม่เป็นที่ในบริเวณนั้น เมื่อสร้างเพิงที่อยู่อาศัยเสร็จแล้ว ไม่กี่วันก็จะรื้อแล้วสร้างใหม่ บางครั้งห่างออกไปจากที่เดิมประมาณ 50-60 เมตร หรือ 2-3 เมตร จึงถามเขาว่าทำไมรื้อแล้วสร้าง

ใหม่ เขาตอบว่ารื้อเล่น ๆ จึงสันนิษฐานว่าอาจจะมาจากสาเหตุอื่น เขาไม่สามารถอธิบายให้คนภายนอก
รู้ได้ หรือเข้าใจได้ก็เป็นได้

จากการที่มีวัฒนธรรมเก็บของป่าล่าสัตว์ ต้องย้ายที่อยู่ไปตามแหล่งอาหารในธรรมชาติ ในช่วง
ช่วงระยะเวลาของการโยกย้ายของชนเผ่าเผ็ดตองเหลืองนั้นสั้นกว่าช่วงระยะเวลาการปลูกพืชและการ
เก็บผลผลิต ดังนั้นการโยกย้ายที่อยู่อาศัย จึงไม่สามารถเข้ากันได้กับการปลูกพืชและการเก็บผล
ผลิตของพืช อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ชนเผ่าเผ็ดตองเหลือง ไม่ยอมปลูกพืชหรือนิยมปลูกพืชเป็นอาหาร
ชนเผ่าเผ็ดตองเหลืองมีความเชื่อมาตั้งแต่บรรพบุรุษว่า ห้ามมิให้คนในเผ่าเผ็ดตองเหลืองเป็นเจ้าของ
ปัจจัยการผลิตรวมทั้งทรัพยากรพื้นฐาน ที่ดิน แหล่งน้ำ ไม่ได้ลักษณะนี้เหมือนกันทุกเผ่าพันธุ์ใน
โลกที่มีวัฒนธรรมเก็บของป่าล่าสัตว์ เพราะการเพาะปลูก การเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต การเป็น
เจ้าของทรัพยากรพื้นฐาน ที่ดิน แหล่งน้ำนั้นเป็นการผิดผีประการหนึ่ง แต่สามารถรับจ้างหรือแลกเปลี่ยน
แรงงานกับอาหาร โดยการเพาะปลูกได้เพราะคนไม่ได้เป็นเจ้าของไร้ เจ้าของที่ดิน แหล่งน้ำ
ถือว่าไม่ผิดผี ชนเผ่าเผ็ดตองเหลืองไม่เคยทำอะไรทำสวนมาก่อนในอดีต แต่เขารับจ้างคนนอกเผ่าก็
เพราะว่าเคยมีวิถีชีวิต แบบง่าย ๆ ล่าสัตว์ เก็บของป่า ขุดเผือกมัน เก็บผลหมากรากไม้ บริโภคจาก
สิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติ จึงไม่สนใจการทำไร่ทำสวน

ลักษณะเช่นนี้เหมือนกับชนเผ่า “กานา” ในประเทศปานามาแถบทวีปอเมริกาใต้ชนเผ่า
“กานา” เป็นสังคมและวัฒนธรรม เก็บของป่าล่าสัตว์ เหมือนกับชนเผ่าเผ็ดตองเหลือง “กานา” เป็น
ชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งที่มีวัฒนธรรมล่าหลัง อาศัยกระจัดกระจายตามเกาะต่าง ๆ ของประเทศที่ห่าง
ไกลความเจริญมาก เมื่อปี พ.ศ. 2534 ได้มีอาสาสมัครอเมริกัน (Peace Corps) ได้เข้าไปที่อยู่ของ
ชนเผ่ากานาตามเกาะต่าง ๆ เพื่อพยายามที่จะพัฒนาชนเผ่ากานา ให้เจริญและมีความกินอยู่ที่ดีขึ้นกว่า
เดิม โดยการแนะนำให้ปลูกพืชผักต่าง ๆ แต่ชนเผ่ากานาไม่สนใจ เขาอธิบายให้อาสาสมัครอเมริกัน
(Peace Corps) ว่าถ้าปลูกผักแล้วต้องถอนหญ้าทุกวัน ก็เลยเสียเวลาไปอย่างหนึ่ง ทุกวันนี้ผมตัดสินใจ
เองว่าจะทำอะไรบ้าง วันนี้ผมเก็บมะพร้าวก็ได้ พรุ่งนี้ไปตกปลาก็ได้ วันต่อไปผมอาจไปดัก
น้ำก็ได้ ตัดกล้วยก็ได้ บนเกาะของผมนี้ ผมเหมือนพระราช” (ที่มา The Magazine ประจำเดือน
April 14,1994)

- มีอะไรบ้างที่ชนเผ่าเผ็ดตองเหลืองเชื่อและเชื่อว่าเป็นสิ่งสำคัญ เรื่องนี้ผู้วิจัยไม่สามารถให้
ความกระจ่างได้ เพราะผู้วิจัยเข้าไปสัมผัสเข้าไปมีส่วนร่วมกับชนเผ่าเผ็ดตองเหลืองยังรู้น้อยมาก จาก
การซักถามโดยตรงบางอย่างชนเผ่าเผ็ดตองเหลืองจะไม่ตอบหรืออธิบายไม่เข้าใจ ผู้วิจัยต้องคอย
สังเกตและเรียนรู้การกระทำของเขา บางครั้งซักถามคำตอบไม่ค่อยตรงกับจุดประสงค์หรือคำตอบ
ที่เราอยากทราบ เช่นผู้วิจัยได้มีโอกาสสัมภาษณ์นายตอง อายุประมาณ 40 กว่า เป็นชนเผ่า
เผ็ดตองเหลืองอาวุโสคนหนึ่ง ในเรื่องความเชื่อการเลี้ยงผี

ผู้วิจัยถามว่า ชนเผ่ามั่งเลี้ยงผีจริงไหม นายตอง ชนเผ่าเผ็ดตองเหลืองตอบว่า “ชนเผ่ามั่งเลี้ยง
ผีจริง คนเมืองก็เลี้ยงผีด้วย”

ผู้วิจัยตอบรับ “จริง ๆ ด้วย”

ผู้วิจัยถามว่า “แล้ว มาลาบรี (ผีตองเหลือง) ละเลียงผีหรือเปล่า” นายตอง ชนเผ่าผีตองเหลือง ปฏิเสธว่า “เปล่า” เจียบไปสักครู่ แล้วก็ถามว่า “หัวหน้าเลียงผีหรือเปล่า”

ผู้วิจัยตอบว่า “เปล่า” นายตอง ชนเผ่าผีตองเหลือง “โกหกกระมัง” เขาพูดพร้อมกับทำหน้าแสดงความรู้สึกไม่เชื่อด้วย

สุดท้ายเราก็ทราบว่า ชนเผ่าผีตองเหลืองมีความเชื่อเรื่องผีและมีพิธีกรรมเกี่ยวกับการเลียงผีด้วย เพราะเหตุว่าที่เขาไม่ยอมเชื่อว่าผู้วิจัยไม่ได้เลียงผี แต่การเลียงผีของชนเผ่าผีตองเหลืองนั้น เขายังรักษาไว้เป็นความลับ (ไม่สามารถอธิบายคนนอกเผ่าเข้าใจได้)

(หัวหน้า หมายถึง ข้าราชการที่ลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่ ชาวเขาทุกเผ่าไม่ว่า เผ่าม้ง อี๋ก้อ เย้า จะให้เกียรติและเคารพเกรงใจ มักจะเรียกว่า หัวหน้า ทุกคน)

ชนเผ่าผีตองเหลืองจะไม่เปิดเผยข้อมูลอย่างละเอียดในเรื่องที่เกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องผี ความเชื่อในเรื่องพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ มายาคติต่าง ๆ ของเขาในความเชื่อเรื่องผีเป็นตัวกำหนดกฎเกณฑ์เป็นบรรทัดฐาน ควบคุมพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ของเขาเกือบทุกด้าน ซึ่งความเชื่อถือเหล่านี้ คงจะมีความสำคัญมาก มิฉะนั้นก็จะเปิดเผยได้ ผู้วิจัยได้คลุกคลีกับชนเผ่าผีตองเหลืองเป็นเวลานานพอสมควร ยังไม่เห็นชนเผ่าผีตองเหลืองทำพิธีกรรมอะไรเลย ให้เห็นเกี่ยวกับความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับผี มีโอกาสได้เห็นโดยนักท่องเที่ยวหรือนักวิจัยให้ชนเผ่าผีตองเหลือง แสดงกรรมวิธีในความเชื่อ โดยให้หมูแก่ชนเผ่าผีตองเหลือง เพื่อให้ชนเผ่าผีตองเหลืองแสดงวิธีฆ่าหมูเพื่อจะถ่ายวิดีโอ ซึ่งเราไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่า ชนเผ่าผีตองเหลืองทำพิธีกรรมตามประเพณีของจริงหรือไม่

เมื่อประมาณเดือนธันวาคม 2537 ผู้หญิงชนเผ่าผีตองเหลืองคนหนึ่งอายุประมาณ 19 ปี เป็นไข้พอดิแม่ของผู้ป่วย กำลังคุยกับนางวาสนา สุขแสนห์ ภรรยาของนายบุญขึ้น สุขแสนห์ คณะหมอดอนศาสนาอยู่

นางวาสนา สุขแสนห์ ถามแม่ผู้ป่วยซึ่งเป็นชนเผ่าผีตองเหลืองว่าลูกสาวไข้ไหม แม่ผู้ป่วย ตอบ ไข้แล้วลูกสาวไปทำผิผีที่ไร่ร้างและไม่ยอมเลียงผี (ขอขมาลาโทษ) แม่ผู้ป่วยพูดได้แค่นั้น ไม่ยอมอธิบายเพิ่มเติมอะไรอีกเลย

จากการสัมภาษณ์ ชนเผ่าผีตองเหลืองหลายคน ข้อมูลตรงกันในเรื่องความเชื่อว่าผีชนิดหนึ่งเป็นใหญ่ในหมู่บ้านรดาผีทั้งหลาย ชนเผ่าผีตองเหลืองเรียกผีฟ้า หรือ ผีหลวง ซึ่งเป็นผีซึ่งควบคุมดูแลชนเผ่าผีตองเหลืองให้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ประเพณีวัฒนธรรมของชนเผ่าผีตองเหลือง ถ้าคนในชนเผ่าผีตองเหลือง ปฏิบัติด้วยดีตามกฎเกณฑ์ประเพณีวัฒนธรรมของชนเผ่าผีตองเหลือง ผีฟ้าหรือผีหลวงจะเมตตาประทานพรให้คนนั้น โชคดี ในการล่าสัตว์ ได้มาก ชนเผ่าผีตองเหลืองคนนั้นจะได้อินเนื้อสัตว์ตามที่ต้องการ แต่ถ้าชนเผ่าผีตองเหลืองคนใดทำผิผีทำชั่วผิผิกฎเกณฑ์ประเพณีวัฒนธรรมของชนเผ่าผีตองเหลือง ผีฟ้าหรือผีหลวงจะโกรธ จะส่ง เลื้อ หมิ ช้าง และงูพิษมาทำร้าย

คนที่ผิดศีลทำชั่วผิดกฎเกณฑ์ประเพณี หาสัตว์ไม่ได้ ไม่มีโอกาสกินเนื้อ หาได้พืชผัก เผือกมันป่า เท่านั้น

ข้อที่น่าสังเกต คือ เมื่อชนเผ่าผิดองเหลือองคนใดทำดีปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของชนเผ่า ผิดองเหลือองที่ผีฟ้าหรือผีหลวงกำหนดไว้ ผีฟ้าหรือผีหลวงจะส่งสารให้มีเนื้อได้กินโดยมีโอกาสล่าสัตว์ได้มาก แต่ไม่ให้พืชผักเพราะการเพาะปลูกเป็นบาปหรือผิดศีล อย่างหนึ่งในความเชื่อของชนเผ่า ผิดองเหลืออง ถ้าจะให้ชนเผ่าผิดองเหลือองอยู่กับที่ปลูกบ้านอยู่เป็นหลักแหล่งเหมือนกับชนกลุ่มน้อย เผ่าอื่นต้องเปลี่ยนแนวความคิดความเชื่อนี้ก่อน

ความเชื่อในมายาคติ ของชนเผ่าผิดองเหลือองมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต และความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันหลาย ๆ อย่าง ที่ผู้วิจัยได้พบจากการสังเกต จดบันทึกในเรื่องเกี่ยวกับ การประกอบอาชีพ การกินอยู่สุขภาพอนามัย การล่าสัตว์ การหาของป่า ที่จริงแล้วสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ได้เกี่ยวข้องกับอะไรกับผีเลย ชนเผ่าผิดองเหลือองคงจะไม่เชื่อ เพราะถูกอบรมสั่งสอนการขัดเกลาทางสังคม ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษมาอย่างนั้น มีความฝังใจและเชื่อว่าเป็นจริงอย่างนั้น

ชนเผ่าผิดองเหลือองให้ความสำคัญงานกลุ่มมากกว่าบุคคล จะถือญาติพี่น้องเป็นใหญ่ ญาติพี่น้องสำคัญกว่าความสบายของตนเอง และให้ความสำคัญต่อความต้องการของตนเองอาจเป็นไปได้ที่จะมีสิ่งสำคัญกว่าสิ่งของเงินทอง หรือความสบายของตนเอง เป็นลักษณะกลุ่มชนที่มีวัฒนธรรมเก็บของป่า ล่าสัตว์ เป็นความเชื่อของคนทั่ว ๆ ไปว่าเป็นเผ่าชนที่ล่าหลังทางวัฒนธรรม เช่น

ชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งผิวดำของประเทศอาฟริกาใต้ เรียกตัวเองว่า อินเคเบเล ชนกลุ่มนี้เป็นเจ้าของที่ดินแปลงหนึ่ง เป็นที่ต้องการของบริษัทใหญ่ ๆ แห่งหนึ่ง เพื่อขยายกิจการมาขอซื้อที่ดินแปลงนั้น โดยเสนอให้เงินเป็นล้าน ๆ เหรียญอเมริกัน ถึงแม้ว่าชนเผ่าอินเคเบเล ซึ่งเป็นเผ่าซึ่งยากจนมากแต่ก็ไม่ยอมขายที่ดินแปลงนั้น เพราะว่า ที่ดินแปลงนั้นเป็นที่ฝังศพบรรพบุรุษของพวกเขาและชนเผ่านี้ถือว่าที่ดินแปลงนั้นเป็นที่ศักดิ์สิทธิ์ (จาก National Geographic Magazine, February 1993)

บางครั้งชนเผ่า ผิดองเหลือองอาจจะถือบางอย่างเป็นที่สำคัญกว่าสิ่งที่คนทั่วไปถือกันก็ได้ เพราะว่า ชนเผ่าผิดองเหลือองยอมอดทนและเสียสละเพื่อช่วยคนในเผ่าเดียวกัน เมื่อได้อาหารและสิ่งของมาจะแบ่งให้คนในเผ่าเดียวกัน ถ้าอาหารและสิ่งของนั้นแบ่งไม่ได้จะยกให้คนในเผ่าไปเลย ผู้วิจัย เคยเห็นอยู่ครั้งหนึ่งที่บ้านบ่อหอย นายทอนชนเผ่าผิดองเหลือองคนหนึ่งได้หมูมาหนึ่งตัว ประมาณ 15 กิโลกรัม จากมัดจาร์บังงานทำไร่ให้เผ่ามันจะแบ่งหมูเป็นสวน แจกให้ญาติพี่น้องที่เป็นชนเผ่าผิดองเหลือองด้วยกัน ตนเองเหลือหมูไว้กินประมาณ 3 กิโลกรัม แต่ตนเองนั้นต้องทำงานตามสัญญากับนายจ้างมันเป็นเจ้าของหมูประมาณ เดือนกว่า

นายบุญยืน เล่าให้ฟังว่าจากการที่คลุกคลีชนเผ่าผิดองเหลือองเป็นเวลานานแล้ว ชนเผ่า ผิดองเหลือองที่อาศัยอยู่ที่บ้านบุญยืน ทำงานให้หมอสอนศาสนาที่หลายคน ทางคณะสอนศาสนา ก็แยกให้เขาอยู่เป็นหมู่ ๆ หลายหมู่ เมื่อเจ้าหน้าที่สอนศาสนาจะแจกกับข้าวก็แจกทีละหมู่ พอสมควร

กับสมาชิกในหมู่นั้น พออยู่มาวันหนึ่ง เจ้าหน้าทีคณะสอนศาสนา แจกเนื้อหมูให้กับทุกหมู่เสร็จ เห็นชายคนหนึ่งเป็นชนเผ่าผีตองเหลือง เดินผ่านบ้านพักเจ้าหน้าที่คณะสอนศาสนาไปหาชนเผ่าผีตองเหลืองอีกหมู่หนึ่ง โดยเอาเนื้อหมูเพียงเล็กน้อยไปให้กับชนเผ่าผีตองเหลืองอีกหมู่หนึ่ง จึงมีความเข้าใจว่า ชนเผ่าผีตองเหลืองมีธรรมเนียมนิยมว่า คนไหนได้อเนื้อสัตว์แล้วต้องแบ่งให้ญาติพี่น้องด้วย ถึงแม้ว่าทุกคนจะได้เท่ากันแล้วจะมีการแบ่งซึ่งกันและกัน หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่สอนศาสนา ก็สังเกตุว่าชนเผ่าผีตองเหลืองจำทำอย่างนี้ที่ได้เนื้อสัตว์

นอกจากจะแบ่งเนื้อสัตว์แล้วยังมีการให้สิ่งของอื่นอีกด้วย เช่นถ้ามีเสื้อผ้าสวย ๆ แล้วที่เกิดชอบ พี่อาจจะขอก็ได้ น้องอาจให้ไปเลย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าคนใดคนหนึ่งมีเสื้อผ้า 2 ตัว คนอื่นมาขอตัวหนึ่ง เขาจะปฏิเสธไม่ให้ไม่ได้เลย

ชนเผ่าผีตองเหลืองมีหัวหน้าเผ่าหรือไม่

สังคมเผ่าผีตองเหลืองมีการเมืองการปกครองระดับแบนด์ (Band Level Societies) เพราะว่าชนเผ่าผีตองเหลืองก็เหมือนกันชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ แทนที่จะมีคนเดียวอาจจะมีหลายคนก็ได้ เพราะแบนด์แต่ละกลุ่มอยู่ไกล ไม่สามารถปกครองกันได้ และบางแบนด์อาจจะมีผู้นำหลาย ๆ คนก็ได้ ผู้นำคนหนึ่ง ผู้นำในด้านการทำงาน การล่าสัตว์เก็บของป่า ผู้นำทางระบบเศรษฐกิจ

ผู้นำในด้านศาสนา มีความสามารถรู้พิธีกรรมประเพณีต่าง ๆ ชนเผ่าผีตองเหลือง เช่นพิธีเลี้ยงผี การเซ่นสรวงวิญญาณบรรพบุรุษหรือกิจกรรมอื่น ๆ อีกมาก

ทำไมชนเผ่าผีตองเหลืองไม่อยู่รวมกันเป็นกลุ่มก้อน

ชนเผ่าผีตองเหลืองมีสังคมและวัฒนธรรมเก็บของป่าล่าสัตว์ มีการอพยพเคลื่อนย้ายไปตามแหล่งอาหารในธรรมชาติ การอยู่กันเป็นกลุ่มน้อยจำนวนสมาชิกมากไม่ได้เพราะไม่สามารถหาอาหารให้เพียงพอแก่การบริโภค และไม่สะดวกแก่การเคลื่อนย้ายจำนวนคนปัญหาที่มากตาม โดยปกติชนเผ่าผีตองเหลืองรักสันโดษ จะไม่มีการต่อสู้กัน หากมีการทะเลาะวิวาทกันคำทอกันแล้ว วิธีการแก้ปัญหาคือ การโยกย้ายหนีแยกจากกันไป ดังนั้นส่วนใหญ่จึงรวมกันเป็นกลุ่มเล็กไม่เกิน 15-20 คน เพื่อสะดวกในการหาอาหารและอพยพย้ายที่อยู่เป็นกลุ่มญาติพี่น้องกันปกครองกันง่าย ปัญหาต่าง ๆ น้อยลง

ประวัติผู้เขียน

นายวิสุทธิ์ ศรีวิศาล เกิดเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2493 ตำบลมหาชัย อำเภอ เมือง จังหวัด สมุทรสาคร จบปริญญาตรีเศรษฐศาสตร์บัณฑิตจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2514 และครุศาสตร์บัณฑิตจากวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จปี 2520 เข้าศึกษาต่อในหลักสูตร สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2533 ปัจจุบันรับราชการที่วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย